

Traducere liberă.

A se face referire la versiunea originală în limba franceză, care este versiunea oficială.

Declarația preliminară a misiunii electorale a Francofoniei cu ocazia alegerilor parlamentare anticipate din Republica Moldova din 11 iulie 2021

Rezumat

La invitația autorităților electorale din Republica Moldova, Secretara Generală a Francofoniei a trimis o Misiune Electorală a Francofoniei în Republica Moldova cu ocazia alegerilor parlamentare anticipate din 11 iulie 2021. Misiunea s-a întâlnit cu actorii politici și ai societății civile, cu responsabilii instituțiilor implicate în procesul electoral, precum și cu partenerii externi. În baza acestor schimburi de opinii, dar și a propriilor analize și observații, Misiunea constată că, aceste alegeri s-au desfășurat într-un mod liber, fiabil și transparent, în conformitate cu cadrul legal în vigoare și într-un context sociopolitic mai calm decât scrutinul precedent. Cu toate acestea, Misiunea constată prezența discursului instigator la ură, în special pe rețelele de socializare, a criticilor la adresa Comisiei Electorale Centrale și Consiliului Audiovizualului, precum și a acuzațiilor de finanțare ilegală a partidelor politice. În ziua scrutinului, votul s-a desfășurat în mod calm și disciplinat, în conformitate cu regulile și principiile democratice. Misiunea Electorală a Francofoniei invită actorii politici să acorde prioritate căilor legale în cazul contestării rezultatelor scrutinului. Aceasta exprimă disponibilitatea Organizației Internaționale a Francofoniei (OIF) de a sprijini consolidarea procesului electoral din Republica Moldova, în conformitate cu recomandările pe care le va face.

În cadrul asistenței oferite proceselor electorale în spațiul francofon și la invitația autorităților electorale din Republica Moldova, doamna Louise MUSHIKIWABO, Secretară Generală a Francofoniei, a trimis o misiune electorală a Francofoniei pentru alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021 în Republica Moldova.

Această misiune este condusă de doamna Eva DESCARREGA GARCIA, ambasadoare a Principatului Andorra în Republica Franceză și reprezentantă personală a șefului guvernului Andorrei pe lângă Organizația Internațională a Francofoniei. Misiunea este compusă din experți de nivel înalt din diferite țări francofone și o reprezentantă a Adunării Parlamentare a Francofoniei, doamna Véronique GUILLOTIN, senatoare de Meurthe-și-Moselle (Franța), președintă a Grupului de prietenie Franța-Moldova din Senatul Franței.

Misiunea electorală a Francofoniei, care se află la Chișinău din 29 iunie 2021, a avut întrevederi cu actorii implicați în procesul electoral din Republica Moldova, și anume cu autoritățile politice, conducătorii instituțiilor responsabile de alegeri (Comisia Electorală Centrală, Consiliul Audiovizualului, Curtea Constituțională), reprezentanții partidelor politice și principala organizație a societății civile, Promo-LEX. De asemenea, a avut un schimb de opinii cu membrii misiunii OSCE de observare a alegerilor și cu partenerii internaționali prezenți în țară (Uniunea Europeană, ambasadorii francofoni, Consiliul Europei).

În conformitate cu mandatul său, misiunea a evaluat condițiile de pregătire și desfășurare a alegerilor în Republica Moldova, în special în ceea ce privește Declarația de la Bamako din noiembrie 2000, dedicată desfășurării unor alegeri libere, fiabile și transparente în țările din spațiul francofon.

În baza discuțiilor cu actorii pe care i-a întâlnit și a analizelor sale, misiunea a stabilit următoarele constatări :

- Aceste alegeri s-au desfășurat într-un context de tensiune politică și de divergențe puternice între principalele formațiuni politice cu privire la provocările viitoare ale țării.
- Cadrul legal al alegerilor este în conformitate cu principiile Declarației de la Bamako și standardele internaționale. Ultimele modificări aduse acestuia, în special în ceea ce privește finanțarea campaniilor

electorale și sistemul de vot, au consolidat garanțiile democratice. Cu toate acestea, mai multe recomandări formulate de observatorii internaționali și actorii naționali nu au fost încă examinate de Parlament.

- Este recunoscută competența instituțiilor responsabile de alegeri, și anume a Comisiei Electorale Centrale și a Consiliului Audiovizualului. Funcționarea Comisiei Electorale Centrale este transparentă și profesionistă. Cu toate acestea, unele dintre deciziile lor sau lipsa de decizie ale acestora au determinat actorii politici și ai societății civile să pună la îndoială imparțialitatea lor și corectitudinea acoperirii mediatice a campaniei.
- Este regretabil faptul că problema numărului și amplasării secțiilor de votare pentru diasporă și pentru alegătorii din Transnistria a dat naștere unor litigii îndelungate, până în ajunul votului.
- Această situație, împreună cu incertitudinea legată de finalizarea finanțării bugetului electoral de către guvern, a afectat serenitatea campaniei electorale.
- Foarte puține partide politice și actori media au semnat codul de conduită pentru campania electorală prezentat de Comisia Electorală Centrală.
- Au fost raportate mai multe cazuri de discursuri instigatoare la ură în public și pe rețelele de socializare, precum și acuzații de finanțare ilegală a activităților de campanie electorală, practici de cumpărare a voturilor și utilizare a resurselor administrative în scopuri de campanie, care au fost insuficient monitorizate și sancționate de către autoritățile responsabile.
- Campanie electorală a fost mai puțin mobilizată și mai calmă decât cea de la alegerile prezidențiale din 2020.
- Numărul mare de partide politice înregistrate este o garanție a pluralismului, iar aplicarea sistemului dublu de cote va asigura un mai mare echilibru de gen în rândul aleșilor.

La 11 iulie 2021, membrii delegației s-au repartizat în trei echipe, și au vizitat aproximativ 50 de secții de votare din Chișinău și împrejurimile sale, și anume de-a lungul malului drept al Nistrului.

Observațiile lor au fost completate de constatările Promo-LEX, principala organizație a societății civile din domeniul observării alegerilor, parteneră a Organizației Internaționale a Francofoniei, care a trimis 600 de observatori statici în întreaga țară.

Misiunea Electorală a Francofoniei constată următoarele:

- Secțiunile de votare s-au deschis și s-au închis la orele legale;
- Secțiunile de votare au fost dotate cu materialele necesare și au fost bine organizate;
- Măsurile de protecție împotriva COVID19 au fost implementate în mod sistematic;
- Funcționarii secțiilor de votare au dat dovadă de o bună cunoaștere a procedurilor și au asigurat buna desfășurare a votului;
- În toate secțiunile de votare au fost prezenți observatori din partea partidelor politice și a societății civile, dar aproape întotdeauna au fost prezente doar anumite partide;
- Forțele de securitate au fost prezente în mod vizibil în unele locuri, în special în apropierea celor 41 de secții de votare rezervate locuitorilor din Transnistria, dar fără a interveni în desfășurarea votului;
- Votul s-a desfășurat într-o atmosferă calmă. Mai multe incidente au fost constatate de observatorii interni (în special funcționarea defectuoasă a anumitor camere de luat vederi, publicitate electorală în apropierea secției de votare, posibile influențe sau tentative de cumpărare a voturilor), dar acestea nu au fost de natură să afecteze sinceritatea votului;
- Misiunea remarcă câteva caracteristici remarcabile ale procesului de votare: înregistrarea video continuă a operațiunilor de votare și de numărare a voturilor, actualizarea regulată a prezenței la vot și a rezultatelor pe site-ul Comisiei Electorale Centrale, care contribuie la transparența operațiunilor electorale, sistemul de urne mobile, care permite persoanelor care nu se pot deplasa să voteze;
- Închiderea operațiunilor de votare și numărarea voturilor s-au desfășurat în conformitate cu procedurile legale.

Aceste alegeri parlamentare anticipate din 11 iulie 2021 marchează o etapă importantă în viața politică a Republicii Moldova.

Misiunea Electorală a Francofoniei consideră că alegerile s-au desfășurat în mod liber, corect și transparent, în conformitate cu cadrul legal în vigoare.

Ea ține să aprecieze simțul civic al personalului secțiilor de votare și al alegătorilor moldoveni.

Misiunea face apel la toate formațiunile politice să folosească doar căile legale în caz de contestare a rezultatelor și să se angajeze să mențină un climat calm până la anunțarea rezultatelor finale, făcând apel la susținătorii și simpatizanții lor să rămână calmi.

La finalul procesului electoral va fi elaborat un raport final, care va include recomandări în vederea consolidării cadrului legal și a dispozitivului organizațional pentru alegerile din Republica Moldova.

Misiunea recomandă ca după alegeri să fie efectuată o evaluare a cadrului electoral, cu implicarea tuturor actorilor politici și ai societății civile, în vederea armonizării și consolidării cadrului electoral legal, consolidării încrederii în independența instituțiilor electorale, transparenței și echității campaniilor electorale, garantării unei informări de calitate și a unei acoperiri mediatice corecte, precum și asigurării dreptului cetățenilor de a-și alege liber reprezentanții.

Misiunea Electorală a Francofoniei exprimă disponibilitatea Organizației Internaționale a Francofoniei de a sprijini instituțiile și actorii naționali în implementarea recomandărilor care vor fi formulate în vederea consolidării democrației în Republica Moldova.

Delegația Francofoniei dorește să mulțumească autorităților țării, actorilor procesului electoral și, în general, poporului moldovean pentru primirea călduroasă care i-a fost rezervată, precum și pentru facilitățile acordate membrilor delegației pe durata șederii în Republica Moldova.

Chișinău, 12 iulie 2021